

משוט בעולם

הקונגרס הבין-לאומי השישי לחקר ספרות ילדים ונוער

מאת ד"ר אסתר טרסי-גיא

הקונגרס הבין-לאומי השישי לחקר ספרות ילדים ונוער, התקיים השנה בעיר בורדו בצרפת. לקונגרס הגיעו חוקרי ספרות לנוער, סופרים מתרגמים, ציירים—מאירים, מולי"ם, ספרנים ומחנכים.

הנושא המרכזי של הקונגרס השנה שנמשך ארבעה ימים, היה: דמותו של הילד באור ספרותו. אכן, מרבית ההרצאות תארו את דמותו של הילד, כפי שהיא משתקפת בספרות הלאומית. הושמעו איפוא הרצאות כגון: הילד האמריקני בספרות ילדים אמריקנית משנת 1930 ועד ימינו; ילדים בספרות הסובייטית, רבת הלאומים; דמותו של המתבגר ברומנים לנוער של פינלנד בת זמננו; דמותה של הבת בספרות נציונל-סוציאליסטית לבנות; הילד הפליט האינדיאני בתתי-בשת; הילד בקיבוץ לאור ספרותו.

היו גם כמה נושאים חריגים: הילד כקורא באיורים; "החופש הגדול" לסופי דה סגיר ועוד.

למרות שאחרי הרצאות הפתיחה, ניתנו כל שאר ההרצאות במקביל, בשתי קברי-צות, כלומר שתי הרצאות באותה שעה, הרי גם המשתתף רק בחלק מסויים, המעורה בויכוחים הפרטיים בהפסקות ובשעות הסעודות, יכול היה לעמוד על הרמה הנאותה של העיונים ועל האינטרס הער של המשתתפים בהם. יחד עם זה הורגש חסרונם של אישים מרכזיים שבתחום ספרות ילדים, ד"ר קלאוס דודר, עורך ראשי של הלקסיקון המפואר הגרמני לספרות ילדים בין-לאומית, שיצא בעשור הקודם ושל פרופ' מלטה דרנדורף מחבר הערך ספרות ילדים בישראל באותו הלך-סיקון. בין ההרצאות ניצלו המשתתפים את ההזדמנות להחליף בינם לבין עצמם המלצות על תרגומי ספרים מובחרים, אם כי הדברים לא היו מתוכננים.

התוכנית כללה שלושה מרצים מישראל: **יוסף שורץ** — הבעת פניו של הילד באיורים. **זוהר שביט** — דמותו של הילד בספרות פופולרית; המקרה של אניד

בליטון. **אסתר טרסיגיא** — הילדים בקיבוץ, כפי שהם משתקפים בספרות הילדים הישראלית.

יוסף שורץ נעדר והרצאתו לא הושמעה. הרצאתה של זוהר שביט עוררה עניין רב. הרצאתה של כותבת שורות אלו עוררה שאלות בשני תחומים: אלה הגולשות מן הנושא הספרותי והמתייחסות להווי הקיבוץ כפנומן חברתי. והמהותיות, המבקשות לאמוד את הספרים מתוך האספקט הספרותי, כלומר, האם המתואר הולם את המציאות, תואם או שאינו תואם את מהותה האמיתית. התשובות ניתנו בהסתמך על ביבליוגרפיה, המצורפת לטקסט ההרצאה.

בקונגרס הוצגה תערוכת יצירות ארנו ברקין; וכן ניתנה הזדמנות לסייר בעיר היפה ואף לטעום מיינות יקביה, יקבי אדמונד דה רוטשילד.

הקונגרס הבא יתקיים בשנת 1985, הובעה משאלה שנושאה המרכזי יהיה **הילד כקורא**. בין השאר הובאה ההצעה לעודד את חברי החברה לאסוף חומר, המתייחס לזכרונות ילדות של מחברים ידועי שם, דבר שעוסק בו המדור "חווית הקריאה" שבעתוננו.

פרס קיפניס למחקר בספרות ילדים

קרן לווין קיפניס לספרות-ילדים החליטה לייסד ולהעניק פרס שנתי לעבודות מחקר בתחום ספרות הילדים, או אחד התחומים הקרובים אליו. הפרס נושא את שמו של לווין קיפניס, חלוץ הספרות לטף בארץ-ישראל, ושיעורו השנה 10,000 שקלים.

חוקרים, מורים, סטודנטים ותלמידי מחקר מוזמנים לשלוח חיבורים ומחקרים, כמועמדים לפרס. היקף העבודה — 30 עמודי פוליו, לפחות, במכונת-כתיבה. את העבודה יש לשלוח ב-3 עותקים, עד **ט"ז בשבט תשמ"ד** (20 בינואר 1984) אל —

מרכז קיפניס לספרות-ילדים, קרית החינוך, רח' ש' פרסיץ 15, ת"א 48130, תל-אביב 61480,

ועדה בהרכב של שלושה שופטים תקבע את חתן הפרס.